

EXPUNERE DE MOTIVE

Regimul juridic de organizare și funcționare a asociațiilor și fundațiilor s-a întemeiat timp de mai multe decenii pe dispozițiile Legii nr.21/1924. Revigorarea acestui act normativ după 1989 a determinat coexistența sa alături de o legislație modernă, de reglementare a raporturilor juridice din sfera dreptului privat. Aplicarea acestui sistem normativ a scos în evidență elementele de suprareglementare juridică existente în corpul Legii nr.21/1924, ceea ce a condus la împovărarea modului de exercitare a dreptului de asociere consacrat de Constituție.

Această realitate juridică a impus, pe fondul multiplicării importante a asociațiilor și fundațiilor românești, o regândire a cadrului juridic în această materie, în măsură să pună mai eficient în valoare inițiativa privată în domeniile nelucrative, lucru realizat prin adoptarea de către Guvernul României a Ordonanței nr.26/2000 cu privire la asociații și fundații.

În cei aproape trei ani care au trecut de la intrarea în vigoare a acestei ordonanțe au fost semnalate o serie de dificultăți în aplicarea sa, dificultăți pe care prezentul proiect de ordonanță, elaborat în temeiul art.1 pct.III. poz.9 din Legea nr.680/2002 privind abilitarea Guvernului de a emite ordonanțe, urmărește să le depășească.

Astfel, principala problemă care a apărut în legătură cu recunoașterea persoanelor juridice fără scop patrimonial ca fiind de utilitate publică o reprezintă modalitatea în care cei îndreptățiți își pot exercita dreptul prevăzut la art.41 lit.b), și anume dreptul preferențial la resurse provenite din bugetul de stat și din bugetele locale.

În aplicarea acestor prevederi legale, au apărut dificultăți în ceea ce privește acordarea de resurse provenite din bugetul de stat, mai exact dacă aceste sume trebuie acordate de Ministerul Finanțelor Publice sau ele trebuie cuprinse în bugetul ministerului ori, după caz, al organului de specialitate al administrației publice centrale care a propus Guvernului recunoașterea.

Prin proiect se propune ca acordarea acestor resurse să se efectueze, după cum activitățile se desfășoară în interes general sau al unor colectivități locale, astfel:

- de la bugetul de stat, prin bugetele ministerelor sau ale altor organe ale administrației publice centrale în a căror sferă de competență își desfășoară activitatea;
- de la bugetele locale, în limita sumelor aprobate de consiliile locale.

De asemenea, aceste sume trebuie să fie prevăzute în bugetele anuale ale ministerelor, ale celorlalte organe ale administrației publice centrale sau ale consiliilor locale, după caz.

În ceea ce privește asociația sau fundația recunoscută ca fiind de utilitate publică, resursele pe care le primește potrivit art.41 lit.b) urmează să fie depuse într-un cont bancar special, iar cheltuielile din aceste surse să se evidențieze în mod distinct. Sumele primite de la bugetul de stat sau de la bugetele locale, rămase neutilizate la finele anului în contul asociației sau fundației, se vor restitui de către aceasta la bugetele de la care au fost primite, în primele 5

zile lucrătoare ale anului următor. Modul de utilizare a sumelor acordate de la bugetul de stat sau de la bugetele locale urmează a fi supus controlului, potrivit legislației în vigoare.

În vederea realizării unei examinări mai eficiente a îndeplinirii condițiilor prevăzute la art.38 alin.(1) lit.a)-d) pentru obținerea statutului de utilitate publică, s-a prevăzut solicitarea unor documente suplimentare cum ar fi copie de pe actul constitutiv și statutul asociației sau fundației, copie de pe dovada dobândirii personalității juridice, dovada privind bonitatea asociației sau fundației, emisă de banca la care are deschis contul, copie de pe dovada privind situația juridică a sediului asociației sau fundației, numele și adresa, respectiv denumirea și sediul persoanelor fizice și juridice cu care asociația sau fundația colaborează în mod frecvent.

În ceea ce privește examinarea cererii de recunoaștere a statutului de utilitate publică de către autoritatea administrativă competentă, această examinare trebuie să aibă în vedere nu numai informațiile furnizate de asociația sau fundația solicitantă, ci și cele furnizate de persoanele fizice și persoanele juridice cu care acestea colaborează în mod constant.

În acest mod autoritatea administrativă care examinează cererea este în măsură să facă Guvernului o propunere mult mai avizată cu privire la calitatea activității solicitantului.

Tot în materia recunoașterii utilității publice au fost operate unele modificări cu privire la procedura de examinare a cererii persoanei juridice interesate, în sensul unei precizări mai riguroase a termenelor de rezolvare a acestor cereri.

De asemenea, în cadrul aparatului de lucru al Guvernului funcționează un organ de specialitate la nivel de departament, care are următoarele atribuții:

- a) promovează și evaluează politicile guvernamentale în domeniul vieții asociative și formulează recomandări cu privire la acestea;
- b) centralizează cererile privind recunoașterea statutului de utilitate publică;
- c) soluționează conflictele de competență prevăzute la art.39 alin.(2) și (3);
- d) analizează anual activitatea asociațiilor și fundațiilor recunoscute ca fiind de utilitate publică.

Un alt aspect care se regăsește în ordonanță îl constituie includerea federațiilor printre persoanele juridice fără scop patrimonial care pot dobândi recunoașterea statutului de utilitate publică. Astfel, acest statut se acordă federațiilor potrivit aceluiași proceduri și cu îndeplinirea, în mod corespunzător a aceluiași condiții. Însă, pentru a putea formula o cerere în acest sens, federațiile vor trebui să îndeplinească o condiție suplimentară, și anume aceea că două treimi dintre asociațiile și fundațiile care o alcătuiesc să fie, la rândul lor, recunoscute ca fiind de utilitate publică.

Pe lângă modificările aduse Capitolului VI – “Asociațiile și fundațiile recunoscute ca fiind de utilitate publică”, menționăm și reintroducerea obligativității avizului autorității administrative competente ca o condiție a dobândirii personalității juridice, în vederea asigurării unei garanții în plus cu privire la concordanța scopului și obiectivelor viitoarelor asociații și fundații cu prevederile constituționale.

De asemenea, la nivelul autorităților publice centrale și locale funcționează, sau, dacă nu există urmează să se înființeze și structuri organizatorice pentru relația cu persoanele juridice fără scop patrimonial.

În plus, ordonanța conține și o serie de modificări terminologice efectuate în vederea asigurării unui limbaj unitar de-a lungul întregului actului normativ, precum și unele interdicții privind utilizarea anumitor sintagme sau cuvinte în denumirea asociațiilor, fundațiilor ori, după caz, a federațiilor, care sunt specifice instituțiilor publice, profesiilor liberale sau altor activități cu reglementări proprii.

Față de cele prezentate, a fost elaborat proiectul de lege alăturat, în vederea aprobării Ordonanței Guvernului pentru modificarea și completarea Ordonanței Guvernului nr. 26/2000 cu privire la asociații și fundații, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM-MINISTRU

ADRIAN NĂSTASE